

จริยธรรมและจรรยาบรรณนักวิจัย

ปัญหาที่ถกเถียงกันมากในวงวิชาการขณะนี้คือประเด็นในเรื่องจริยธรรมและจรรยาบรรณของนักวิจัย ทั้งนี้เพราะงานหลักของผู้ประกอบวิชาชีพนี้ไม่เพียงแต่จะอ่านค้นคว้า จากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ ยังต้องรวบรวมข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิที่อาจจะมาจากคนหรือสิ่งมีชีวิตต่างๆ ก็ได้ สัตว์นานาชาติต้องสละร่าง วิญญาณไปกับ การทดลองเพื่อช่วยชีวิตมนุษย์ หากกระต่าย หนู ฯลฯ พุศุภาชามนุษย์ได้เขาทั้งหลายคงจะร้องเรียนแล้วว่าชีวิต ความรู้สึก ของเขาถูกมนุษย์ละเมิดอย่างมากมาย

ในการวิจัยไม่ว่าจะในเชิงวิทยาศาสตร์หรือสังคมศาสตร์ สิ่งที่นักวิจัยพึงตระหนักคือ จริยธรรมและจรรยาบรรณ โดยที่ปัญหาที่มักกล่าวถึงในเรื่องนี้คือ “การขโมยปัญญา การขโมยความคิด และการลอกความคิด” ทั้งๆ ที่นักวิจัยส่วนใหญ่ต่างก็มีความตั้งใจเพื่อที่จะทำการวิจัยเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ แต่มีนักวิจัยบางส่วนชอบประหยัดเวลา ไม่ขยันคิด ไม่ขยันอ่าน ชอบมกง่าย จึงขโมยความคิดของผู้อื่นแล้วนำมาสร้างงานเป็นของตัวเอง ทั้งๆ ที่ควรจะให้เกียรติเพื่อนหรือสิ่งมีชีวิตต่างๆ ที่มีอาชีพเป็นนักวิจัยหรือแหล่งข้อมูลเหมือนกัน

ความสำคัญของจริยธรรมและจรรยาบรรณนักวิจัย ได้รับความสนใจและเอาใจใส่อย่างดียิ่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยหลายๆ แห่ง อาทิ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฯลฯ โดยที่หน่วยงานเหล่านี้ได้มีการพิมพ์เอกสารเพื่อเผยแพร่ให้นักวิจัยทั้งหลายได้ตระหนักในความประพฤติของตนที่เป็นผู้ประกอบอาชีพทางการวิจัยและค้นคว้า พร้อมกับเน้นในประเด็นเรื่อง “การละเมิดทางความคิดและการขโมยปัญญา” ดังเช่น คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ ได้วางหลักจรรยาบรรณนักวิจัยในบางประเด็นไว้ดังต่อไปนี้

ประชากรและการพัฒนา 6

1) นักวิจัยต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ไม่ลอกเลียนงานของผู้อื่น ต้องให้เกียรติและอ้างถึงบุคคลหรือแหล่งที่มาของข้อมูลที่น่ามาใช้ในการวิจัย

2) นักวิจัยต้องตระหนักถึงพันธกรณีในการทำงานวิจัย ตามข้อตกลงที่ทำไว้กับหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัยและต่อหน่วยงานที่ตนสังกัด

3) นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัยไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต และต้องเคารพศักดิ์ศรีและสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัย ต้องเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น ฯลฯ

ในส่วนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้วางหลักจริยธรรมและจรรยาบรรณนักวิจัย ไว้ดังนี้

1) นักวิจัยพึงซื่อสัตย์ต่อวิชาการโดยไม่บิดเบือนแก้ไขหรือดัดแปลงข้อมูลด้วยเหตุผลใด ๆ ทั้งสิ้น

2) งานวิจัยที่มีผลกระทบที่เกิดกับตัวอย่างต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามจริยธรรมการวิจัยในคนและสัตว์ทดลอง

3) การนำเรื่องที่คุณได้รับทุนวิจัยมาให้นักศึกษาทำเป็นวิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย ต้องมีชื่อศึกษาร่วมในการตีพิมพ์เผยแพร่ด้วย

4) การเผยแพร่ผลงานต้องมีกิตติกรรมประกาศ แหล่งทุน และผลงานต้องมีชื่อผู้ร่วมงานหลักทุกคนโดยที่ควรให้ผู้ร่วมงานรับทราบด้วย

5) การเสนอผลงานที่ตนเองไม่ได้เป็นผู้ทำ ต้องขออนุญาตจากเจ้าของผลงานและมีการอ้างอิง นอกจากนี้การเสนอผลงานที่มีผลกระทบต่อผู้อื่นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานวิชาการ และต้องปกปิดชื่อผู้ถูกระทบ ฯลฯ

จากตัวอย่างของหลักจริยธรรมและจรรยาบรรณนักวิจัยที่วางไว้โดยคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยตามที่เสนอข้างต้น นับได้ว่าหากนักวิจัยและผู้ค้นคว้าทางวิชาการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด การวิจัยเพื่อการพัฒนาและค้นหาคำตอบใหม่ๆ คงจะเกิดขึ้นอย่างมากมายในสังคมไทย เพราะนักวิจัยจะเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่ม ประดิษฐ์ และสร้างสรรค์ สังคมไทยจะได้มีองค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้น นั่นแหละคือการพัฒนาทางความคิดที่ชาติต้องการ

เอกสารอ้างอิง

1. แผ่นพับเกี่ยวกับจรรยาบรรณนักวิจัย ของสำนักงานคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ
2. เอกสารแจกเกี่ยวกับข้อพึงปฏิบัติอันเป็นจรรยาบรรณการวิจัย ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

